

Handbók fyrir NanoMorpho

Andrea Björk Björnsdóttir

24. apríl 2016

Útdráttur

NanoMorpho er bálkmótað forritunarmál sem byggir að mörgu leyti á málinu Morpho eftir Snorra Agnarsson. Málið hefur þannig setningabyggingu sem svipar til Morpho og gildin í NanoMorpho eiga sér öll samsvörun í Morpho. Þar sem Morpho er skriftumál fyrir Java þá hefur þetta í för með sér að gildin í NanoMorpho samsvara Java hlutum (e. *objects*). Forrit í NanoMorpho eru þýdd yfir í Morpho smalamál og keyrð á Morpho sýndarvélinni.

NanoMorpho er ætlað til einfaldrar forritunar og styður málið allar helstu aðgerðir sem þarf á að halda fyrir fullstætt forritunarmál; svo sem allar helstu reikningsaðgerðir, röksegðir, if- og while-lykkjur og frumstæða listavinnslu. Þá er hægt að kalla á öll innbyggð föll Morpho beint í NanoMorpho.

Efnisyfirlit

1	Inngangur	3
2	Notkun og uppsetning	3
2.1	Dæmi um notkun	4
3	Málfræði	5
3.1	Frumeiningar málsins	5
3.1.1	Athugasemdir	5
3.1.2	Lykilorð	5
3.2	Mállýsing	5
4	Merking málsins	7
4.1	Gildi	7
4.2	Breytur	7
4.3	Merking segða	7
4.3.1	Heiltölusegð	7
4.3.2	Fleytitölusegð	8
4.3.3	Stafsegð	8
4.3.4	Strengsegð	8
4.3.5	Listasegð	8
4.3.6	return-segð	8
4.3.7	Röksegðir	9
4.3.8	Kallsegð	9
4.3.9	Tvíundaraðgerðir	9
4.3.10	Einundaraðgerðir	10
4.3.11	if-segð	10
4.3.12	while-segð	10

1 Inngangur

Handbók þessi er ætluð til að kynna lesandann fyrir NanoMorpho, mállýsingu þess, merkingu og helstu eiginleikum. Í upphafi verður einnig kynnt hvernig setja meggi kerfið upp og nota það til að þýða og keyra NanoMorpho forrit.

2 Notkun og uppsetning

Á github er hvort tveggja hægt að ná í þróunarútgáfu af NanoMorpho og keyrsluhæft kerfi án forritstexta þar sem hægt er að þýða og keyra .nm skrár. Hér er slóðin fyrir hvort tveggja:

1. Þróunarútgáfa af NanoMorpho
2. Keyrsluhæft kerfi fyrir NanoMorpho

Í þróunarumhverfinu er að finna forritstexta fyrir þýðanda NanoMorpho en hann er skrifaður í Java með hjálp `jflex` og `byaccj`. Útgáfan inniheldur `makefile` sem dugir til að smíða kerfið. Nákvæmar upplýsingar um smíði og keyrslu á forritstextanum í þróunarútgáfunni er að finna í útgáfunni á github. Hér verður aðeins fjallað um keyrsluhæfa umhverfið. Athugið að leiðbeiningarnar hér á eftir eru fyrir Linux stýrikerfi.

Eftir að búið er að hlaða niður .zip skránni og afþjappa má fara inn í möppuna og undir `nanomorpho/Workspace` má svo skilgreina NanoMorpho forrit í skrá sem hafa .nm endingu. Forrit í NanoMorpho þurfa að hafa `main` fall til að keyra en í heild sinni má forritið vera runa af föllum þar sem hvert fall samanstendur af skilgreiningum breyta í upphafi og á eftir fer runa af segðum með ; á milli.

Til að þýða forritsskránna skuluð þið keyra

```
./nanomorpho.sh -c <skraarnafn>.nm
```

og þá verður til samnefnd `mexe` skrá sem má keyra með skipuninni

```
./nanomorpho.sh <skraarnafn>
```

Þegar NanoMorpho skrá er þýdd er tekið milliskref þar sem búin er til `.masm` skrá sem inniheldur Morpho smalamálsþulu sem er svo þýdd yfir í vélamálsþuluna í `.mexe` skránni. Þessari skrá er ávallt eytt eftir notkun en ef vilji er til þess að skoða `.masm` skránni sérstaklega þá er hægt að keyra sömu skipanir að ofan með `nanomorpho-debug.sh` og þá verður sú skrá eftir í sömu möppu.

2.1 Dæmi um notkun

Hér er sýnt dæmi um einfalt NanoMorpho forrit ásamt þýðingu og keyrslu þess. Þetta sýniforrit, ásamt fleirum, er jafnframt að finna í þróunar- og keyrsluhæfu útgáfunni af NanoMorpho á Github.

fibonacci.nm:

```
1 fibonacci(n) {
2     if(n < 2) {
3         return 1;
4     } else {
5         return fibonacci(n-1) + fibonacci(n-2);
6     };
7 }
8
9 main() {
10     writeln("fibonacci_30" ++ fibonacci(30));
11 }
```

Skráin er þýdd með

```
./nanomorpho.sh -c fibonacci.nm
```

og þá verður til skráin fibonacci.mexe sem er keyranleg Morpho skrá. Hún er keyrð með

```
./nanomorpho.sh fibonacci
```

en þá er prentað út á staðalúttakið:

```
fibonacci 301346269
```

3 Málfræði

3.1 Frumeiningar málsins

3.1.1 Athugasemdir

Athugasemdir í NanoMorpho eru allar línur sem byrja á tvöfaldri semíkommu. Þá eru öll önnur tákn sem á eftir fara hunsuð svo ekki skiptir máli þó þar komi fyrir önnur lykilorð.

```
;; Þetta er athugasemd.
```

3.1.2 Lykilorð

Eftirfarandi orð eru frátekin lykilorð í NanoMorpho.

```
if  
elsif  
else  
while  
var  
return
```

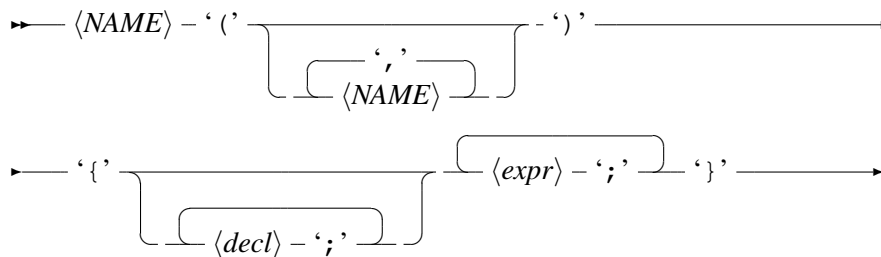
Í NanoMorpho eru bil merkingarlaus, nema þá í strengjum, og engin lykilorð innihalda bil.

3.2 Mállýsing

$\langle program \rangle$:

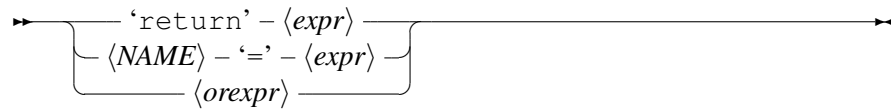
$\langle function \rangle$:

$\langle decl \rangle$:

$\langle expr \rangle$:

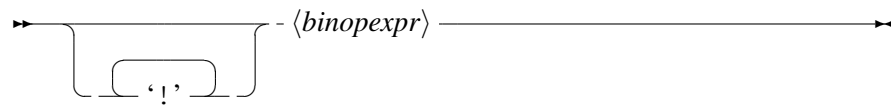
$\langle orexpr \rangle$:

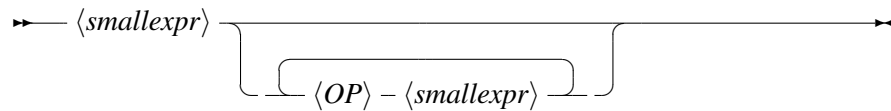
$\langle andexpr \rangle$:

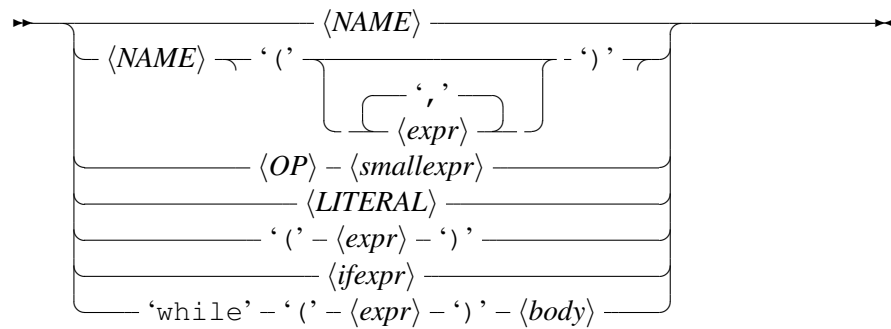
$\langle notexpr \rangle$:

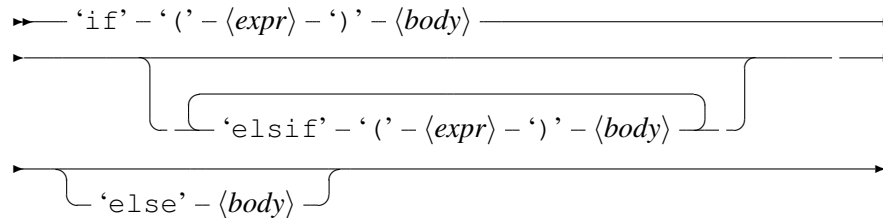
$\langle binopexpr \rangle$:

$\langle smallexpr \rangle$:

$\langle ifexpr \rangle$:

$\langle body \rangle$:

4 Merking málsins

4.1 Gildi

Gildi í NanoMorpho eiga sér öll samsvörun í Morpho sem þýðir að gildin eru öll tilvísanir á hluti (e. *objects*) í Java. Gildin geta verið heiltölur, fleytitölur, stafir, strengir, listar eða lesfastarnir `null`, `true` og `false`.

4.2 Breytur

Í NanoMorpho eru aðeins staðværar breytur og viðfangsbreytur falla. Staðværur breytur eru allar skilgreindar í upphafi falls með lykilorðinu `var`. Hægt er að skilgreina runu af breytum í einu, þannig er hvort tveggja `var x;` og `var x, y, z;` leyfilegt. Breyturnar geta haft gildin sem voru talin upp hér að ofan en athugið að ekki er hægt að skilgreina breytu og gefa henni gildi í sömu andrá, þ.e. `var x = 1` er ekki leyfileg segð.

4.3 Merking segða

4.3.1 Heiltölusegð

Heiltölusegð í NanoMorpho er segð `n` þar sem `n` er runa af táknum 0–9, hversu mörgum sem vera skal. Gildi segðarinnar samsvarar gildi heiltölusegðar í Morpho. Ekki er sett takmörkun á stærð heiltalna í NanoMorpho en samsvörunin í Java er þá Integer, Long eða BigInteger eftir því sem við á.

4.3.2 Fleytitölusegð

Fleytitölusegð í NanoMorpho er segð x þar sem x er runa af táknunum 0–9 með einum . einhvers staðar á milli. Gildi segðarinnar samsvarar gildi fleytitölusegðar í Morpho.

4.3.3 Stafsegð

Stafsegð í NanoMorpho er segð c þar sem c er eitt stafgildi afmarkað af einföldum gæsalöppum, til dæmis `'a'`. Gildi stafsegðarinnar samsvarar gildi stafsegðar í Morpho.

4.3.4 Strengsegð

Strengsegð í NanoMorpho er segð s þar sem s er runa af stafgildum sem er afmörkuð af tvöföldum gæsalöppum. Stafgildin geta verið hvaða stafur, bil eða tákn sem er að finna í stafrófinu. Gildi strengsegðarinnar samsvarar gildi strengsegðar í Morpho.

4.3.5 Listasegð

Listasegð í NanoMorpho er segð l þar sem l er par $x : y$. Þá er x haus parsins en y hali þess. Gildi listans l samsvarar gildi lista í Morpho.

Listar í NanoMorpho eru skilgreindir með tvíundaraðgerðinni `' : '` en aðgerðin er tengin til vinstri. Því má skilgreina listann $x = [1, 2, 3, 4]$ þannig:

$$x = 1 : (2 : (3 : (4)))$$

Við listavinnslu í NanoMorpho nýtast innbyggðu Morpho föllin `head()` og `tail()` til að nálgast haus og hala listans.

4.3.6 return-segð

Return-segð í NanoMorpho er segð á forminu `return smallexpr` þar sem `smallexpr` er samkvæmt málriti í 3.2.

Return-segð getur komið fyrir hvar sem er í runu segða í falli í NanoMorpho en þegar kallað er á `return` þá skilar fallið gildinu sem á eftir fer og fallið lýkur keyrslu. Aðgerðin `return` er tengin til hægri.

4.3.7 Röksegðir

Leyfilegar röksegðir í NanoMorpho eru AND, OR og NOT og þær eru táknaðar með &, || og !. Form röksegðanna er skilgreint í málritunum í kafla 3.2 að framan.

Í NanoMorpho er hefðbundinn forgangur röksegða: NOT hefur hæstan forgang, AND næsthæstan en OR lægstan.

4.3.8 Kallsegð

Kallsegð í NanoMorpho er á forminu

```
fall ( a, b, c, ... )
```

Þar sem `fall` er nafn fallsins en `a`, `b`, `c`, ... eru viðföng fallins. Allar `<expr>` segðir sem samræmast málritinu í 3.2 teljast lögleg viðföng. Fall getur haft hversu mörg viðföng sem vera skal, þar með talið engin viðföng. Hægt er að kalla á fall sem skilgreint er í sömu NanoMorpho skrá, þó það sé skilgreint á eftir kallinu á fallið.

Gildi kallsegðarinnar er skilagildi fallsins, ef eitthvert er.

4.3.9 Tvíundaraðgerðir

NanoMorpho styður allar þær tvíundaraðgerðir sem Morpho smalamálið býður upp á en þó ekki með skilgreindum forgangi. Þegar kallað er á aðgerð af þessu tagi er í raun er kallað á samsvarandi Morpho fall þar sem nafn fallsins er nafn aðgerðarinnar.

Löglegir virkjar í NanoMorpho eru

```
*, /, %, +, -, <, >, =, :, &, |, !, ~, ?, ^
```

Vert er að nefna að allar runur af löglegum virkjum teljast einnig til virkja í NanoMorpho. Þannig teljast +, ++, +++ og ++++ allt löglegir virkjar en þeir hafa þó ekki allir sérstaka merkingu.

Tvíundaraðgerðir í NanoMorpho eru allar tengnar til vinstri, að undanskilinni aðgerðinni '=' en hún er tengin til hægri.

4.3.10 Einundaraðgerðir

Rétt eins og fyrir tvíundaraðgerðir þá styður NanoMorpho allar þær einundaraðgerðir sem Morpho smalamálið býður upp á. Þar teljast runur af virkjum jafnframt til aðgerða.

4.3.11 if-segð

If-segð í NanoMorpho er á forminu

```
if ( expr ) body elsebody
```

þar sem `expr`, `body` og `elsebody` eru eins og í málritunum í kafla 3.2.

Hér er sanngildi `expr` metið og ef það er satt þá er `body` framkvæmdur, annars `elsebody`.

4.3.12 while-segð

While-segð í NanoMorpho er á forminu

```
while ( expr ) body
```

Hér er sanngildi `expr` metið og `body` framkvæmdur ef það er satt. Þá er `expr` metið aftur og `body` keyrður aftur viðstöðulaust uns `expr` er metið ósatt.